„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.

За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 115. У Новом Саду у уторак 25. јула 1889. ГОДИНА XXIV.

ЕПИСКОП ВАСИЛИЈАН.

Дописник „Будимпештанског Хирлапа“ сигурно какав Јеврej, хвали се, како је био у Карловцима, те је узимао на испит епископа Василијана о приликама које сад владају у српској цркви.

И оно, што је изнео као речи епископа Василијана, и по замршености мисли и по свему другом, мал те неће садржавати приличну истину.

Језгро епископовог говора гласи: „Ни пошто сабора!“ Црквени одношаји су замршени, и док се не расплету (а ко да их расплете ако сабор неће?) донде никако сабора.

Ми знамо да епископ Василијан стрепи данас од сабора као сотона од крста, а то сигурно за то, што зна да нема тога Србина, па ма припадао којој странци, који би дао свој глас за епископа Василијана.

Ако ико данас ствара заплет у нашој цркви, то чини епископ Василијан. Он гази закон: јер не сазива ни митрополитски савет, а то значи, да против саборског устројства и канона спречава попуњење митрополитске столице. Владика Василијан зна добро, да дуго одуговлачити не може, јер ће се подићи наше општине, те ће не само молити сазив сабора, него ће целом свету на видику указати прстом на наше зло.

Нек се сабор сазове, па ће се видети, је ли он у стању да реши заплет; епископ Василијан најмање познаје прилике у нашем народу; он ваљда види несимпатију против своје личности, па мисли да то иде против цркве. Но нас нису учили у катихизису, да је црква и епископ Василијан једно и исто.

Но мимо свега, ради смо знати и дужни смо питати: Је ли истина да је епископ Василијан све оно онако говорио о нашем народу, или бар о већини народа, као што то дописник „Буд. Хирлапа“ износи. А ако је то све истина, онда епископ Василијан денунцира свој народ и своје стадо, како то није до данас учинио ни један епископ.

Ево што пише о томе „Буд. Хирлап“ у своме броју од 23. јуна (4. августа.)

„О црквеним одношајима Срба у Угарској изразио се епископ врло неповољно. Он држи, да су црквене прилике врло заплетене; дуго ће времена требати док се расплету, сад то није никако могуће. Зато не може бити речи о сазиву сабора.

Све док се не расчисте прилике, држи да су штетни сви скупови Срба, јер би ту прилику претерани елементи употребили да заведу народ. Не само с црквом, него и с државом хоће ти елементи да доведу народ у опреку; они раже народ сваким начином: говорима и штампом. Наша штампа говори неистину; обмањује народ и гради анархију. Но ја нећу попустити, него ћу енергично стати на пут свима тим смеровима; оне елементе, који су непријатељи цркве и отачбине треба учинити безопасним. „Све док Срби не буду сложни (ваљда у том да ће бирати Василијана за патријара?) и све донде док не буде у сваком Србину верност према круни и цркви, донде не може бити речи о коначном уређењу црквених одношаја (сазиву сабора)“ — рекао је епископ . . . . Одобрава забрану приликом раваничке прославе, јер је поуздано извештен, да су претерани елементи, хтели ту прославу да употребе на политичке цели.“

На крају примећује дописник, да је епископ Василијан говорио са највећим огорчењем о непатријотским Србима, и називао их је отворено — анархистама. Но он се нада, да ће уз енергичну помоћ угарске владе победити родољубиви Срби.

И опет питамо: „Јел истина ово, што је изнешено у „Б. Х.“? Ако није: може ли и сме ли то оставити епископ Василијан без примедбе? Оћути ли он то, онда морамо узети да је истина и рећићемо онда о томе још коју реч.

ВОЋЕ — НЕВЕРЕ.

IV.

Да видимо: какво је становиште заступао Миша Димитријевић на будимпештанској конференцији? Нека му је вечита хвала, што је био толико предосторожан, те је у једном броју „Српског Кола“ опширно забележио то своје становиште, иначе би се оно може бити још изгубило за историју.

Дакле у чланку: „Конференција српских нотабилитета“ (24. број „С. Кола“ год. 1884.) уверава нас г. Димитријевић, да „кад се ми не би налазили у невгодним околностима, ни писац тог чланка не би био противан ревизији бечкеречког програма.“ „Но прегледање, преудешавање једног програма претпоставља даљу политичку акцију“, а г. Димитријевић је уверења „да Срби у данашњим (ондашњим) околностима, не могу имати ни изгледа на какав успех у политичкој борби.“ Па онда наставља од речи до речи:

„Ако се наш народ доиста уморио, онда би му — пошто је природна посљедица сваког умора одмор — у овој политичкој борби требало одмора прибавити. Ако су нашем народу данас силом одузета сва средства за уставну политичку борбу на парламентарном пољу, природна је посљедица тога, да се причека до бољих времена, док се згодном изменом околности не би опет одузетих му средстава домашити могао, — или би требало, да пренесе тежиште своје борбе на друго поље, како би другим путовима и начинима до свога пређашњег угледа и уважења у политичком животу доћи могао.

Другога изласка овде нема, и писац ових чланака, прозирући добро наше жалосне околности, предлагао је и на конференцији, да се у овим околностима одустане за време од сваке парламентарне борбе.

По на ово се одговарало, да се народ не би зато повукао са политичког поља, јер би и даље хтео да учествује у политичкој борби, па би са повлачењем оних људи, који су га до сада руководили и заступали, наступила у њему корупција и деморализација.

Народу би — по нашем мњењу — стојало на вољу, оће ли хтети учествовати у озбиљној борби или не. Кад српска народна слободоумна странка не би истицала своје кандидате, они Срби бирачи, који би као уставни грађани хтели да врше своје бирачко право, могли би то или према своме грађанском политичком уверењу, илити према поверењу у личност кандидата, или напослетку по локалном српском интересу свога краја или места, слободно и безазорно, без страха и презања, без душевне борбе и напрезања дати свој глас кандидату једне или друге парламентарне странке. А ваљда би се и у тим српским срезовима нашло честитих и ваљаних Србаља, који би поред свога другог политичког правца и уверења, поред тога, што би припадали једној од постојећих парламентарних странака мађарских, опет имали у себи толико српског осећања и личне одважности, да би се за српске интересе у даним случајевима знали заузети.

Не би заиста ово корупција била, кад би Срби бирачи онда, кад српска народна слободоумна странка не може за сада да се са успехом бори, поклањали за време поверење људма другог политичког уверења Можда би баш ти људи, који уживају и поверење мађарских кругова, били у овим тешким околностима згодни посредници, да се скине са нашега народа сумња неверства и издајства, која је данас у главама мађарског народа тако дубоко укорењена. Можда би баш ти људи једини били, који би припомогли и утрли пут, да наша праведна захтевања временом до свога правог уважења и остварења дођу. А ми смо имали толико пута прилике уверити се, да се у свако доба у редовима тих људи, налазило много поштених и честитих.“

За овим хвали М. Димитријевић држање Брановачког, Милоша Димитријевића и Сабовљевића, који су у угарском сабору као чланови владине странке бранили српске интересе. Назива свој предлог политиком апстиненције, а при крају чланка каже и ово:

„Овде нам је била намера показати, да у овим околностима, у којима се наш народ данас налази, нема друга поштена изласка, него се за кратко време повући док опет згодна времена за нашу борбу не наступе . . .“

Ето, таку је политику прокламовао наш припознати и „вазда опробани“ првак Миша Димитријевић! И он је о непогрешивости и мудрости те своје политике био тако уверен, да је народу довикнуо: „нема друга поштена изласка!“ (Боже мој, шта ли су у оно време мислили др. Полит и Вучетић, који нису били за тај поштен излаз?!)

Међутим, ако ми ико докаже, да је још ико у својим зрелим годинама, (па ма и не био првак) такву политичку бесмислицу предложио, ја радо пристајем, да се учини од мене ма шта, па на послетку ако хоћете и да постанем обожавалац др. Илије Вучетића.

Да разгледамо пре свега политику одмарања. Странка, која се толико уморила, да је неспособна за борбу, те јој треба пре свега одмора, та је странка прегажена, ње нема више у рачуну. И кад је Миша Димитријевић тражио, да прогласимо себе за уморене, неспособне за политичку, парламентарну борбу, он је тиме у ствари тражио, да се прогласимо ма и привремено за — инвалиде. Сасвим је десето нешто пасивитет и апстиненција. Странка кад иде у пасивитет, не признаје никад, да је уморена; она, кад се повлачи са поља саборске борбе, изјављује тиме то, е су наступиле тако нездраве и незаконите прилике, да се уставним радом не може више ништа постићи. Пасивитет је протест против насиља, а уједно претња: „Видећемо се на другом пољу!“ — То значи пасивитет у опште. И само јака, организована стран-

ЛИСТАК.

ЖИВИ ОД ЖЕЛЕЗНИЧКИХ НЕСРЕЋА.

(Америчка прича. — Превод.)

„Из Сиенесвеља путовао сам“ — причаше ми пријатељ Американац — „у Њуте-Сентре. Употребио сам ноћни воз, који се по обичају закасни, што на тој прузи збиља није спадало у ретност. Купе беше доста пун, празно беше само место, где сам сео и преко од мене. Ту пружим ноге и почех дремати.

На првој станици уђе један путник и зауза место тако рећи на мојим ногама. Отворих очи. Морам признати, да ме нови сапутник у почетку није ни мало заинтересовао. Судећи по покретима, морао је бити шантав; изгледаше уопште врло јадан. Када му боље погледах у лице, спазих, да је управио на мене оштар поглед. Мислио сам, можда се љути, што не уклањам ноге. Почех се извињавати.

— О, молим, молим, — рече ми веома пријатељским гласом. — Изволите ви бити само комотни . . .

На оваку пријатност понудих му, да се мењамо седишта, ако му не годи, да је окренут лећима правцу, којим иде железнички влак.

— Нећу! Хвала! — цикао је он. — Баш на против, ја волим овако, јер је опасније . . .

Учини ми се, да нисам чуо добро, па поновим питање:

— Јер је опасније?

— Дабогме. За случај судара или уопште какве катастрофе, човек може са свог места лакше да поломи своја ребра или сломије врат...

— Па зар ви зато ту радије седите?

— Зато, да.

Претрнух. Држао сам, да није при себи, те се реших, да се од сад мирно држим. Нисам га хтео дражити. Завалио сам се у ћошак и пажљиво сам га посматрао, да препречим, ако би ме изненада хтео напасти.

На једном месту шине се тако изливале, да су се купеи тресли, те мал' не попадасмо са седишта. Скочим и повичем:

— Красна пруга! На њој човек никад није сигуран са својим животом.

— Ово је најгора пруга у целој држави, — примети нов сапутник. — Зато сам је и изабрао. Само је, на жалост, г. Хикс почео оправљати, те су слаби изгледи, да ће бити какве несреће.

Можеш мислити, како сам се осећао после тих речи. Тако може само луд говорити. Погледах око себе, да видим, куда ћу побећи. Ал на моју несрећу није се могло ни маћи у колима; остали путници спавали су слатко на својим седиштима, а мени не оста друго, но да му све одобравам, јер сам слушао, да се тако најлакше излази на крај с лудама.

— Та ви тек не желите железничку несрећу?

— Баш на против, ја је желим, — одговори он. — Нигде нема више изгледа за то но на овој државној прузи.

— Али каквог разлог имате ви да желите, да се догоди каква несрећа? — упитах ја љубопитљиво.

— Па знате, ја од тога живим, — одговори он мирно. — Ал на овој прузи баш немам среће. Већ два месеца путујем овамо онамо, потрошио сам 150 долара, а нисам зарадио ни један сантим. Замислите, како сам несрећан: пре осам дана била је красна несрећа на железници, испао влак из шина. Сви путници озлеђени, а меки ништа. Грозна судбина!

— Па како је то, да ви живите од железничких несрећа?

— Ево како. Ја сам, знате, осигуран за случај, да при железничкој несрећи настрадам. Није баш најпријатније ићи и тражити железничке несреће, ал шта ћете, кад од њих живим. Видите само ову ногу, — рече и пружи ми једну од својих ногу. — Опипајте је само.

Није ми то било баш најмилије, ал ипак учиних, да га не дражим.

— Дивота! Како је тврда! — рекох читаво улагујући се.

— Не бојте се. Ухватите је јаче; не боле. Од дрвета је.

— Од дрвета?

— Дабогме. Неки ме пријатељ навео, да се тако осигурам. Био сам вештак на биљару, па сам много путовао. Но на првом путовању после осигуравања догоди се судар и ја сам ову ногу морао ампутирати. Од осигуравајућег друштва добио сам, до душе, 5000 долара, ал на биљару ништа нисам заслуживао. „Железничка несрећа те је упропастила, покушај на њима, да осигураш своју будућност.“ Тако сам мислио, па сам се на ново осигурао и од тог доба путујем по најрђавијим железницама . . . Видите само ово око. Од стакла је. Јелте да личи на право?

— И ја сам мислио, да је право.

— Радујем се, што вам се допада. Ако хоћете, даћу вам адресу фабрике, можда ће вам требати . . . Еле и за ово око платило ми је друштво 2500 долара.

— Није много за једно читаво око, — приметих ја.

— Дабогме да није много, ал за два ока плаћају већ 10.000 долара. Но можда ће ми и за ово друго послужити срећа. Пипните ми само руку.

Учиних му по жељи и упитах, да л' је и она од дрвета?

— Не, није. Од папира је. Из фабрике Masson & Comp. New-Jork. Обратите се тамо ако вам затреба . . .

— А колико су вам платили за поломљену праву руку?

— Шест хиљада долара. То ми је до сад најбољи „кшефт“. Ал све је то мало. Много деце, па им много треба. Не мож' најамити. Сад шпекулирам на какву већу сгреду, било да поломим ребра или да повредим унутарњи организам. И те железнице неће да се изврђу, као пре . . .

— А зар не мислите, да ћете у таким приликама заглавити?

— Па? Добиће ми породица бар 20.000 долара накнаде, а мислим, да је то довољно плаћено за оваку мрцину, као што сам ја.

Воз је стао на станицу, где сам ја требао изаћи. Опростих се са сапутником, који ми се више не чињаше луд.“

И. И—ћ.

ка може да изведе пасивитет, а пасивитет који би потицао из умора, значио би, тражити смрт пре времена.

Но Миша Димитријевић пориче да је хтео пасивитет. Он говори о апстиненцији, а апстиненција је ипак рођена сестра пасивитету. Миша Димитријевић је тражио не пасивитет у опште и свуде, (н. пр. не и на пољу автономије) „већ само апстиненцију од земаљских избора.“ Па и тај полупасивитет, ту апстиненцију од саборских избора хтео је без — жаоке. По предлогу Димитријевићевом требали смо да донесемо изјаву, у којој би се рекло, да је под постојећим, неправилним приликама, за нас саборска борба безуспешна, али уједно да кажемо, „да ћемо ми остати верни грађани ове домовине, који ћемо као такови своје дужности савесно извршивати.“ Дакле је Миша Димитријевић хтео питому апстиненцију, а таква богме и приличи умореним људима.

Довде је још све бар разумљиво, само је превидео Миша Димитријевић ту једну „маленкост“, да, ако смо уморени и треба нам одмора, онда је то довољан узрок, што нас нема у борби, и излишно је навађати осталих 99 узрока, као н. пр. незаконитости и т. д. Само онај, који је способан за борбу, има права, да говори, а коме треба одмора, нека ћути и — одмара се.

Међутим ово о одмору споменуо сам мимогред. То је више необичности ради, јер од толико стотина странака, које постоје и које су постојале у свету, нема и није било ни једне, која је сама изјављивала, да се уморила, те док се мало не одмори, нек теку политички догаји и без ње.

Главно је ово, што долази. Да странка изведе пасивитет ил апстиненцију, за то је нужно, да је у крилу своме јака, „одморна“ и добро организована. Јер није ни то лако, командовати странци: „Сад стој и не мичи се!“, а она да слуша.

Но је ли хтео Миша Димитријевић, да се народна слободоумна странка не упушта у изборе? Је ли он хтео да се каже: „Ко гласа, није наш члан, јер ми решавамо уздржавање од избора.“ — Није хтео! А кад то није хтео, онда није хтео пасивитет ни апстиненцију.

Па шта је хтео Миша Димитријевић? — Кад већ „српска народна слободоумна странка не може за сад с успехом да се бори“, он је хтео, **„да Срби бирачи поклоне за време своје поверење људима другог политичког уверења.“** Другим речима: „Док слободоумни Миша Димитријевић не може да ти даде посла, ти српска народна слободоумна странко иди за време у службу код наших конзервативаца. Доцније, кад се у тој служби одмориш, а сигурно и очеличиш у свом слободоумљу, Миша Димитријевић ће те опет позвати, па ћеш онда опет водити слободоумну политику.“

Ја вас сад само то једно молим, да ме не гоните, да ишта на ово приметим; мени је бар сасвим доста, а држим да је и вами.

Необично је „занимљиво“, што је г. Миша Димитријевић баш нарочито препоручио и Мишу Сабовљевића као човека од другог политичког уверења, коме би бирачи могли поклонити своје поверење. Миша Сабовљевић је међутим у оно време усвојио нотабилитетски програм и био је један од најватренијих поборника тога програма. Дакле „једини поштени излаз“ изискивао је, да се Миша Сабовљевић може бирати, али је та иста политика забрањивала, да се прими начело тог Мише Сабовљевића.

Но то, што је тражио г. Миша Димитријевић, у самој је ствари било много горе, но да је преклињао народ, да прими нотабилитетски програм. Јер нотабилитетски програм имао је бар неке границе, ал према предлогу г. Димитријевића изашло би неограничено попуштање. Миша Димитријевић остављао је бирачима сасвим одрешене руке, да могу „према поверењу у личност кандидата“ или на послетку „према локалним интересима свога места“ бирати посланика ма каквог политичног правца. А је ли знао г. Димитријевић прилике, које су тада постојале и које и данас постоје. Баш они људи, који су нам најдаљи, могу канда још понајвише да учине за локалне интересе појединог места. Па опет су поједина места добила благослов од г. Димитријевића, да бирају ако хоће и према локалним интересима. Он вели изрично, нек бирају према тим интересима „слободно и безаворно, без страха и без презања“. А неће ли то бити она подла паприкашка политика? Ко прода свој глас за 2 фор. и порцију паприкаша, то је изрод и нечовек, ал ако се које место прода за ћуприју или друм, то спада у — једино поштени излаз из нашег стања...

Изнео сам дакле спасоносни предлог г. Мише Димитријевића у довољној опширности. Мислим, да је сваки уверен, да то није ни политика пасивитета, ни политика апстиненције. Господин Димитријевић је употребио за свој рођени проналазак рђаву реч, ма да се мора признати, да у читавом политичком лексикону нема израза за наведену политику. Она је рођени проналазак г. Мише Димитријевића. Присталице г. Димитријевића нека се пожуре да му очувају пријоритет, јер се лако може десити, да ју какав енглески или француски државник изнесе као своју мисао, те би се онда и опет са проналасцима наших великих умова користили други. Не дајте за бога, да се то деси!

Политички преглед.

Турска се оружа. Јављају из Цариграда: С погледом на критично стање у Криту сваки се час држе министарске седнице. Турска је решила да наоружа 80.000 војника, резерве. Уједно је војено министарство поручило чоју за војничко одело. Турска иначе свом силом доводи у ред своју поморску силу, јер се боји да неће проћи на миру не само на Криту, него ни у Европи.

Учитељска скупштина у Н. Саду.

Данас 24. тек. меца састала се у Новом Саду учитељска скупштина, да решава о установљењу конвикта за учитељску децу. Ми смо предложена правила која су потекла од румског учитеља Гавре Путника већ саопштили у „Застави“, те ћемо у кратко саопштити најглавније измене тих правила. Учитељи и учитељице искупише се у осредњем броју, било их је близу стотине, а било би их сигурно и више, да није на прагу и друга учитељска скупштина у Вел. Кикинди.

За председника је изабран једногласно председник сазивачког одбора Аркадије Варађанин, за потпредседника Гига Војновић, за перовође: Ђока Милић и Јован Марић. Известилац је био Гавра Путник, кога је скупштина више пута одликовала са бурно живео. Скупштина је текла, као што се могло предпоставити мирно и достојанствено, а чули смо у њој лепих говора и добрих говорника.

§. 5. предлога гласио је, да учитељи који уживају год. плату до 400 фор. плаћају у току 10 година по 6 фор. Они који имају до 600 плаћају у току 10 година 90 фор. и т. д. — На предлог Мите Пејића, на који је пристао и известилац, решено је после дуже дебате, да се уведе плаћање по проценту плате, а не да се учитељи деле на три класе. Сваки ће у току 5 година платити по 3 процента своје год. плате урачунавајући и плату у парави осим стана и дрва. Сваки има права да целу своту и наједаред уплати. Неки су хтели, да сви учитељи плаћају једнако, но то је одбијено.

§. 7. предлога измењен је тако, да помажући чланови плаћају 50 фор. једном за свагда, или да положе ту своту у годишњим ратама од 10 фор. — Предлог Лотића и Мартиновића, да помажући чланови плаћају само 10 фор., пао је.

§. 8. измењен је у толико, што почасни чланови могу бити не само мушки, но и женскиње.

§. 17. измењен је, да управни одбор, а не председник сазива скупштину.

§. 20. измењен је тако, да скупштине могу решавати ако је и ¼ чланова присутна, а не трећина. — У одсеку који говори о часницима друштвенима смањен је делокруг тајника, а уведено је часништво надзорника. — Занимљива је дебата била при §. 37. јер су неки хтели да ученик који се тражи за конвикт мора имати бар добар успех, но остало је, да мора имати бар довољан успех. — Из 39. §. изостало је, да и деца оних учитеља могу бити примљена у конвикт, чији родитељи нису били чланови друштва. Само деца редовних и помажућих чланова могу бити примљена. Код §. 41. изостављене су три категорије, него ће бити питомци који неће ништа плаћати и питомци који ће плаћати сполико, колико сваки пут главна скупштина према стању фонда одреди. — То су најзнатније промене.

Скупштина је трајала од 8 сати ујутру до 1 сат по подне и од 4 сата по подне до 7 сати у вече. — Скупштину је посетио на неко време и Змај Ј. Јовановић, кога је скупштина с бурном добродошлицом поздравила. — Искрено желимо, да буде успех од ове скупштине и да се оствари та лепа замисао наших учитеља.

Вести из места и са стране.

„Извукао лутрију.“ У ствари Фаркашовој јављају, да истражни судац долази до све новијих доказа о томе, како је било преваре. Данас се већ може констатовати, како је текла превара. Оних пет бројева, који су извучени, били су у напред притврђени за зидове оне справе, из које се бројеви вуку. Чиновник, који је те бројеве пре вучења тако притврдио, да их нико није могао видети, окретао је машину тако, да су ти бројеви дошли доле. Девојчици која је бројеве вукла, није било онда тешко да изнађе прикачене бројеве. Бројеви су били прикачени на црној гвозденој ружи, која спаја изнутра зидове справе, из које се вуку бројеви. Истражни судац се нада, да ће за који дан окривљеници под тежином доказа све признати.

Наредбе о назаренима. Министарство унутрашњих послова издало је о назаренима (нововерцима) под бр. 42145/VII из 1888. следећу нову наредбу. „Назаренско веровање је до најновијег времена у нашој отаџбини било непознато. Законодавство се вазда ограничава на извесне и увек именоване цркве и вероисповести, те се са тога ван законодавства, управним путем, новој и непознатој верској секти не може дати званично допуштење, да своју веру може слободно испуњавати. Назарени, као и све остале верске секте, којима законодавство није дало допуштење да своју веру могу слободно испуњавати, не могу се удружити у црквене општине, него се имају сматрати као приватна друштва. — А пошто проповедници, као такови, само при овлашћеним општинама могу делати, то се назаренским проповедницима не може допустити, да званично делају. Они могу само приватна предавања држати, али кад желе држати тако приватна предавања, то су дужни тај свој смер сваки пут у напред пријавити местној полицији, и строго се придржавати свију оних прописа који постоје за јавна предавања — иначе се против њих има сваки ред поступити по тим прописима.

Трговина.

= **Нови Сад** 24. јула (5. августа). Житарска радња. Пшеница. На нашој пијаци житној од неколико дана овамо дневно је задоста довоза са раном те које то, које што са горњих наших па и иноземских пијаца стижу извештаји да цена пшници непрекидно малаксава и код нас је за минулих 5—6 дана пшеница изгубила од пређашње цене 30—40 новч. Данас се плаћа пшеница по квалићи 8—8 ф. 10 н. Јечам је пао са 6 ф., 5 ф. 80 н. на 5 ф. 60—70 н. Зоб бележи 5 ф. 60—70 н. Кукуруз је јако са ценом малаксао те је с 5 ф. 10 н до. 5 ф. данас 4 ф. 60—70 н., једва на мање партије се може 4 ф. 80 н. постићи. Ма што је цена рани тако осетљиво попустила што приспе на пијацу све се продаје.

Брашно одржало до данас своју досадању цену.

На осталим нашим пијацама нема што знатније промене. Страних је купаца мало. Маст на више 59—60 ф. на мање 62—64 ф. Сланина 60—64 ф. тешка паљена до 66 ф. све од 100 кгр.

Време ведро, топло. Вода у Дунаву од Мохача до Оршаве надолази. Тиса од Сегедина до ушћа испод Титела надолази. Сава опада.

*

У **Будимпешти** 22. јула (3. августа) Пшеница умерено нуђена, вожа за куповање врло ограничена, тенденција лабава, покрај промета од 10.000 м. ц. цена поново са 10 новч. попустила. Плаћана пшеница потиска тешка 80. 8 ф. 80 н. Вечејска 78.5 8 ф. 30 н. Арадска 79.6 8 ф. 75 н. Потиска нова 79. 8 ф. 90 н. 78.5 8 ф. 80 н. 76.5 8 ф. 60 н. Пештанска 79.5 8 ф. 80 н. 79. 8 ф. 70 н. 77.5 8 ф. 60 н. Све на три месеца.

Термини: Пшеница за пролеће 9 ф. 23—9 фор. 24 н. за јесен пшеница 8 ф. 62—8 ф. 64 н. Кукуруз за мај-јуни 1890. г. 5 ф. 58—5 ф. 60 нов. за август-септембар кукуруз 5 ф. 8—5 ф. 10 н. Зоб за јесен 6 ф. 30—6 ф. 32 н. Репица кол 18 фор. 37½—18 ф. 52½ н.

Готово зрно за готов новац: Пшеница 8 ф. 40 до 80 н. Реж 6 ф. 85—7 ф. 10 н. Јечам за рану 6 ф. 40—55 н. боље зрно 7 ф. 25—75 н. Зоб 6 ф. 30—40 н. средња 6 ф. 45—55 н. прима зоб 6 ф. 60—70 н. Кукуруз 5 ф. 15—20 н. Све од 100 кгр.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 24. јула.

4% угарска златна рента — — —	100 25
5% „ папирна „ — — —	95·10
Дукати — — — — — — —	5·64
Наполеондори (20 франака) — — —	9·50
Немачке држ. марке — — — —	58.50

Најновије вести.

— Јављају из Каира: Генерал Гренфел напао је код Тоски-ја дервише и савршено их разбио. Дервиши су имали 1500 мртвих. Губитак Енглеза је незнатан.

Уредништву нашег листа стигло је на приказ:

Из Црне Горе и Приморја. Приповијетке Симе Матавуља. Књига друга. Садржај: Учини као Страхинић. — Љубав није шала ни у Ребесињу. Чевљино злочинство. Издао Милош Драгић. Цетиње, 1889. књ. црн. државна штампарија.

РЕД ПЛОВИДБЕ

путничких пароброда почевши од 8. (20.) марта 1889. до даље наредбе.

Из НОВОГ САДА у СЛАНКАМЕН-ТИТЕЛ: сваки дан у 5½ сати после подне.

Из НОВОГА САДА за ПОТИСКЕ СТАНИЦЕ: сваки дан осим петком у 5½ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД: сваки дан у 5½ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у ОРШАВУ-ГАЛАЦ: средом, петком и недељом у 5½ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у БУДИМПЕШТУ: сваки дан у 10½ сати пре подне.

Ред пловидбе

помесног пароброда „Нимфе“ почевши од 9. (21.) маја ове године.

ИЗ КАМЕНИЦЕ У НОВИ САД:
Пре подне: 5, 6, 8, и 10 сахата.
После подне: 2, 4, 6 и ½8 сах.

ИЗ НОВОГ САДА У КАМЕНИЦУ:
Пре подне: 6, 7, 9, и 11 сахата.
После подне: 3, 5, ½7 и 8 сахата.

☛ Недељом и свецем после подне не иде по тарифи, него по потреби.

Повратне карте имају вредност само за тај дан, за који су извађене.

Каменица, 8. маја 1889.

Подузетништво.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На једно новоотворено место учитеља овд. срп. нар. школе у градноуличкој четврти, овим се расписује стечај.

Плата је 500 фор. а. вр., стан или станарина од 100 фор., 25 фор. на чишћење школе, 5 фор. 25 новч. на школске реквизите, 3 хвата дрва за школски и учитељски огрев, 1 фор. од укопа где учитељ позван буде.

Уз прописане дужности у школи има учитељ у овд. св. заведенској цркви једну певницу држати, т. ј. појати.

Рок стечају је 6 недеља од данас.

У В. Вечкереку 20. јула 1889.

Стеван Савић,
1—3 председник школ. одбора.

СТЕЧАЈ.

Отвара се стечај на једно место српског вероисповедног учитеља у Башахиду. Са овим местом скопчана је годишња плата од 400 фор. а. вр., три ланца ораће земље, на коју црквена општина порез, откуп и долмарину плаћа, слободан стан и сламе за грејање пећи колико је нужно. Од погреба где позван буде 1 фор. Дужности су прописане у школској уредби, осим тога дужан је учитељ у цркви појати и ученике у појању обучавати. Компетенти нека за четири недеље дана од првог увршћења овог стечаја, инструиране молбенице одбору овом поднесу. Уједно имају доказати, да су испит из мађарског језика положили.

Из седнице м. школ. одбора у Башахиду 16. јула 1889. држане.

Младен Пајташев
2—3 председник местног школског одбора.

СТЕЧАЈ.

На једно учитељско место у срп.-православној основној школи у Парцу расписује се овим стечај.

Плата је 300 ф. а. вр., слободан стан од 2 собе, 1 кухиње, 1 штала, с баштом од 1000 □, од перовођства при црк. и школским седницама и рачунима 10 фор. а. вр.

Учитељу спада у дужности, осим предавања прописаних наставних предмета и певање у цркви сам певницу десну одржавати, као и обучавање деце црк. појању и певању, осим матерњег језика дужан је учитељ децу и мађарски учити.

Који од компетената буде имао доказе способности, из мађарског језика испит да је положио првенство ће имати.

Рок стечају је 15. август по с. кал. о. г.

Молбе нека се шаљу потписаном одбору.

Из седнице школског одбора држане у Парцу 9. (21.) јула 1889. 3—3 **Одбор.**

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

ПАНТЕ СПАИЋА СИНА

У МИТРОВИЦИ

потребује спомоћника. 1—3

ЧАСТ МИ ЈЕ ПОШТОВАНОЈ ПУБЛИЦИ ЈАВИТИ

ДА САМ ОД 1. АВГУСТА ОВЕ ГОДИНЕ ОТВОРИО

СПЕЦЕРАЈСКУ ТРГОВИНУ

НА ГЛАВНОЈ ПИЈАЦИ У КУЋИ ГЂЕ ЛАКИЋКЕ.

Трудићу се да моје поштоване муштерије свагда с најбољим еспапом по најјефтинијој цени послужити могу.

С високопоштовањем

ЈОВАН КОДА.

1—3

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.